

ՀԱՅ-ՌՈՒՄԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Իրավունքի և քաղաքականության ինստիտուտ

Քաղաքացիական իրավունքի և

քաղաքացիական դատավարության իրավունքի ամբիոն

Ուղղություն «Իրավագիտություն»

Ազիստրոսական կրթական ծրագիր «Քաղաքացիական իրավունք և դատավարություն»

Ազիստրաուլ ըսյ ի ընդունել ու թ ան քննու թ ան հարցաշար

2020-2021 ուսումնական տարի

1. Քաղաքացիական իրավունքը, որպես մասնավոր իրավունք:
2. Քաղաքացիական իրավունքի սկզբունքները:
3. Ֆիզիկական անձիք, որպես քաղաքացիակ իրավունքի սուբյեկտներ:
4. Իրավաբանական անձի հասկացությունը և առանձնահատկությունները:
5. Իրերը, որպես քաղաքացիական իրավահարաբերությունների օբյեկտներ:
6. Գործարքների հասկացությունը և տեսակները:
7. Գործարքների ձևը: Գործարքների ձևը չպահպանելու հետևանքները:
8. Քաղաքացիական իրավունքի պաշտպանության ձևերը:
9. Սեփականության իրավունքի հասկացությունը: Ընդհանուր սեփականության հասկացությունը և տեսակները:
10. Սեփականության իրավունքի դադարումը:
11. Պայմանագրերի տեսակները և ձևերը:
12. Վնաս պատճառելու հետևանքով առաջացող պարտավորությունները և դրանց առաջացման հիմքերը:

13. Արտոնագրային իրավունքի սուբյեկտները և օբյեկտները:
14. Օտարերկրյա իրավական նորմի կիրառման ընթացակարգը:
15. Կոլիզիոն նորմի հասկացությունը և կառուցվածքը:
16. Ֆիզիկական անձի անձնական օրենքը:
17. Իրավաբանական անձի անձնական օրենքը:
18. Քաղաքացիական դատավարության սկզբունքների համակարգը և դրանց փոխկապակցվածությունը:
19. Իրավագործության և ընդդատության հարաբերակցությունը:
20. Քաղաքացիական դատավարության մասնակիցների հասկացությունը և կազմը:
21. Հայցային վարույթի հիմնական մասնակիցները՝ կողմերը: Դրանց իրավական կարգավիճակը:
22. Երրորդ անձանց հասկացությունը և տեսակները: Քաղաքացիական դատավարությունում երրորդ անձանց մասնակցելու հիմքերը: Երրորդ անձանց դատավարական իրավունքները և պարտականությունները:
23. Դատախազի մասնակցությունը քաղաքացիական դատավարությունում: Քաղաքացիական դատավարությունում դատախազի մասնակցության հիմքերը և ձևերը:
24. Դատական ներկայացուցչության հասկացությունը:
25. Անձինք որոնց արգելում է լինել ներկայացուցիչ քաղաքացիական դատավարությունում:
26. Ներկայացուցչի լիազորությունները և դրանց ձևակերպման ընթացակարգը:
27. Դատական ներկայացուցչության ձևերը:
28. Հայցի հասկացությունը, տարրերը և նշանակությունը:
29. Հայցի տեսակները:
30. Պատասխանողի՝ հայցի դեմ դատավարական պաշտպանության միջոցները:
31. Դատական ապացուցման և դատական ապացույցների հասկացությունը:
32. Ապացուցման առարկան քաղաքացիական դատավարությունում:
33. Ապացուցման բաշխման պարտականության կանոնները:
34. Ապացույցների վերաբերելիության և թույլատրելիության կանոնների բովանդակությունը:
35. Ապացույցների գնահատմանը ներկայցվող պահանջները:
36. Գործը դատաքննությանը նախապատրաստման նպատակները և խնդիրները:

37. Կողմերի իրավունքները և պարտականությունները գործի դատաքննությանը նախապարաստման փուլում:
38. Հեռակա դատավարություն և հեռակա վճիռ:
39. Հանրային ոլորտում դատական պաշտպանության իրավահարաբերությունների զարգացման միտումները:
40. Վարչական իրավահարաբերություններից բխող դատական գործերի իրավական բնույթը:
41. Հեռակա վարույթի էությունը և խնդիրները:
42. Հատուկ վարույթի և հայցային վարույթի տարբերությունները:
43. Վերաքննիչ բողոքարկման փուլի էությունը և նշանակությունը
44. Վճռաբեկ բողոքարկման փուլի էությունը և նշանակությունը:
45. Վերաքննիչ դատարանի կողմից գործի քննության ընթացակարգը, սահմանները և ժամկետները
46. Վճռաբեկ դատարանի կողմից գործի քննության ընթացակարգը, սահմանները և ժամկետները:
47. Վերաքննիչ դատարանի որոշումները:
48. Վճռաբեկ դատարանի որոշումները:
49. Նոր երևան եկաց հանգամանքնրով գործի վերանայման էությունը և հիմքերը:
50. Կատարողական վարույթի հասկացությունը: Կատարողական վարույթի մասնակիցները:

Հիմնական գրականություն

1. Гражданский процесс. Хрестоматия/ Под ред. М.К. Треушникова. М., 2018.
2. Арбитражный процесс: Учебник / Под ред. М.К. Треушникова. М., 2017
3. Власов, А. А. Гражданский процесс Российской Федерации - М.: Юрайт, **2017**
4. Гражданский процесс. Учебник под ред. Яркова В.В. М., 2016.
5. Гражданский процесс. Хрестоматия/ Под ред. М.К. Треушникова. М., 2015.
6. Гражданский процесс. Учебник под ред. Яркова В.В. М., 2014.
7. Гражданское процессуальное право зарубежных стран. Учебное пособие под ред. А.Г. Давтян. М., 2007.
8. Гражданское процессуальное право. Учебник под ред. Туманова Л. В., М., 2008.
9. Гражданское процессуальное право России. Учебник. Под ред. М.С.Шакарян. М., 2002.
10. Айрапетян Ю.В. Актуальные проблемы доступности правосудия в гражданском процессе Армении. Учебное пособие., Ереван, 2017.

11. Давтян А.Г. Гражданский процесс. Учеб. Пособие для вузов. Ереван, 2012 (на армянском языке).
12. Давтян А.Г. Гражданский процесс в Германии и в странах СНГ. М., 2000.
13. Давтян А.Г. Гражданское процессуальное право Республики Армения: состояние, тенденции развития и перспективы. Сборник научных трудов, посвященных 70- летию юридического факультета, Ереван 2003. С. 71.
14. Զ. Բ. Միսիսյան, § 3-րդ հոդվածի 13-րդ նախնադրումը: ձեռնարկ, 2012:
15. Զ. Բ. Միսիսյան, § 3-րդ հոդվածի 13-րդ նախնադրումը: ձեռնարկ, 2007:
16. Жилин Г.А. Цели гражданского судопроизводства и их реализация в суде первой инстанции. М., 2000.
17. Жуйков В.М. Проблемы гражданского процессуального права. М., 2001.
18. Решетникова И.В. Доказательственное право в гражданском судопроизводстве. Екатеринбург, 1997.
19. Треушников М.К. Судебные доказательства в гражданском процессе. М., 2005.
20. Большой юридический словарь. Второе издание, переработанное и дополненное.- М.:Книжный мир, 2012.

Լրացուցիչ գրականություն

1. Исполнительное производство: Практикум: Учебное пособие / Под ред. д-ра юрид. наук, проф. В.В. Яркова, канд. юрид. наук, доц. Е.А. Царегородцевой; Урал.гос. юрид. ун-т. - 3-е изд., испр. и доп. - М.: Статут, 2017.
2. Лебедев, М. Ю. Гражданский процесс. Учебник / М.Ю. Лебедев. - М.: Юрайт, 2016.
3. Борисова Е.А. Проверка судебных актов по гражданским делам. М., 2006.
4. Галенская Л.Н. Международный гражданский процесс: понятие и тенденции развития //Актуальные проблемы международного гражданского процесса: Материалы международной конференции. Санкт-Петербург. 10–11 октября 2002 г. / Под ред. С.В. Бахина. – СПб.: СКФ «Россия-Нева», 2003
5. Международное частное право / Под ред. Г.К. Дмитриевой. М., 2004.
6. Международное частное право / Под ред. Г.К. Дмитриевой. М., 2013.
7. Нешатаева Т.Н. Международный гражданский процесс. – М., 2001.
8. Нешатаева Т.Н. Международное частное право и международный гражданский процесс: Учеб. курс в трех частях. – М., 2004.
9. Светланов А.Г. Международный гражданский процесс: современные тенденции, М., 2002.

10. Осавелюк Е.А. Международный гражданский процесс России: Учеб. пособие. –М., 2006.
11. Юрова Н.М. Международного гражданское процессуальное право.М., 2008.
12. Яблочков Т.М. Курс международного гражданского процессуального права. Ярославль, 1909.
13. Алиев Т.Т. Пересмотр судебных постановлений по вновь открывшимся обстоятельствам / Саратов , 2004/
14. Алиэскеров М. Процессуальная аналогия в гражданском судопроизводстве / М. Алиэскеров // Российская юстиция. – 2002. – № 3.
15. Балашов А.Н. Процессуальные права сторон в суде первой инстанции (проблемы теории и практики) – /Саратов , 2007/
16. Бандорина Н.С. Органы исполнительной власти как субъекты гражданских процессуальных отношений / Саратов, 2009/
17. Баулин О.В. Бремя доказывания при разбирательстве гражданских дел / Москва, 2004/
18. Борисова Е.А. Проверка судебных актов по гражданским делам. М., 2006.
19. Боботов. С.В. Правосудие во Франции. М., 1994.
20. Боннер А.Т. Установление обстоятельств гражданских дел. М., 2000.
21. Боннер А.Т. Проблемы установления истины в гражданском процессе . Монография Юр.книга ,2009
22. Вавилин Е.В. Осуществление и защита гражданских прав – М. 2009
23. Ванеева Л.А. Судебное познание в гражданском процессе. Владивосток,1972.
24. Варфаломеева А.Т. Производные вещественные доказательства. М, 1980.
25. Вершинин А.П. Электронный документ: правовая форма и доказательство в суде. М., 2000.
26. Власов А.А. Адвокат как субъект доказывания в гражданском и арбитражном процессе – М. 2000
27. Власов А.А. Вещественные доказательства в гражданском процессе.М.,1999.
28. ՀՀ քաղաքացիական դատավարություն/ Ռ.Գ. Պետրոսյան; Չորրորդ հրատարակություն. _ Եր.: Ոսկան Երևանցի, 2012.-692 էջ:

Նորմատիվ իրավական աղբյուր

1. Конституция Республики Армения.
2. Конституция Российской Федерации.
3. Гражданско-процессуальный кодекс Республики Армения.
4. Гражданско-процессуальный кодекс Российской Федерации.
5. Гражданский кодекс Российской Федерации. Части 1, 2, 3, 4.

Անօխստատուրայի ընդունելու և քննության

«Իրավունքի տեսության ուն» առարկայի հարցազույգ

(նախատեսված առանց բազայի իրավաբանական կրթության և անձանց համար)

1. Մարդու հիմնական իրավունքների հասկացությունը
2. Մարդու հիմնական իրավունքների դասակարգումը
3. Մարդու ազատությունների և իրավունքների սահմանափակումները
4. Լեգիստական (պոզիտիվիստական) իրավաբանականությունը
5. Իրավաբանական իրավաբանականությունը
6. Սոցիոլոգիական իրավաբանականությունը
7. Իրավունքի հասկացությունը և հատկանիշները: Ինտեգրատիվ իրավաբանականություն
8. Իրավունքի սկզբունքները, հասկացությունը, նշանակությունը և տեսակները
9. Իրավունքի աղբյուրի հասկացությունը և տեսակները
10. Նորմատիվ իրավական ակտ
11. Նորմատիվ պայմանագիր
12. Դատական նախադեպ
13. Իրավունքի և բարոյականության հարաբերակցությունը
14. Իրավական նորմի հասկացությունը և հատկանիշները
15. Իրավական նորմի կառուցվածքը
16. Իրավական նորմի տեսակները
17. Իրավունքի համակարգի հասկացությունը եւ տարրերը
18. Հանրային և մասնավոր իրավունք
19. Իրավահարաբերության հասկացությունը և հատկանիշները
20. Իրավահարաբերության տեսակները
21. Իրավահարաբերության սուբյեկտ: Իրավասուբյեկտություն
22. Իրավահարաբերության օբյեկտ
23. Իրավահարաբերության բովանդակությունը
24. Իրավաբանական փաստի հասկացությունը և տեսակները
25. Իրավականական խավարկածներ (պրեզումպցիաներ) և հնարանքներ (ֆիկցիաներ)
26. Իրավաբանական վարույթի հասկացությունը և հատկանիշները
27. Իրավաբանական վարույթի տեսակները
28. Իրավական կարգավորման հասկացությունը, տեսակները և փուլերը
29. Իրավական կարգավորումը որպես իրավական ներգործության հիմնական ձև
30. Իրավական կարգավորման առարկայի հասկացությունը և կառուցվածքը
31. Իրավական կարգավորման մեթոդները և եղանակները
32. Իրավաստեղծ գործունեության հասկացությունը և սկզբունքները
33. Իրավաստեղծ գործունեության փուլերը
34. Իրավունքի իրացման հասկացությունը և ձևերը
35. Իրավակիրառման հասկացությունը, հատկանիշները
36. Իրավակիրառման տեսակները
37. Իրավակիրառման փուլերը և իրավակիրառ ակտերը
38. Իրավունքի մեկնաբանման տեսակները
39. Իրավունքի մեկնաբանման միջոցները (եղանակները)
40. Իրավական վարքագծի հասկացությունը և տեսակները

41. Իրավաչափ վարքագծի հասկացությունը և տեսակները
42. Իրավախախտման հասկացությունը, կազմը և տեսակները
43. Իրավունքի չարաշահում և օրյեկտիվորեն հակաիրավական վարքագիծ
44. Իրավաբանական պատասխանատվության հասկացությունը, հատկանիշները և նպատակները
45. Իրավաբանական պատասխանատվության սկզբունքները
46. Իրավաբանական պատասխանատվության տեսակները
47. Իրավական համակարգերի դասակարգումը

Գրականության ցանկ

Հիմնական գրականության ցանկ

1. Теория государства и права/ Учебное пособие/ Коллектив авторов под редакцией А.Гамбаряна и М.Мурадяна Ер. Изд. “Лусабац”, 2016
2. Марченко М.Н. Теория государства и права. Учебник. 2-е издание, переработанное и дополненное. М. Издательство: [Проспект](#), 2012 г.
3. Теория государства и права. Учебник. Коллектив авторов, отв. ред. А.В. Малько. 4-е изд., М.: КНОРУС, 2012
4. [Теория государства и права.](#) Морозова Л.А Учебник. 4-е изд., перераб. и доп. М., 2010

Լրացուցիչ գրականության ցանկ

1. Гамбарян А.С., Авоян К. Отказ от субъективного права и условия его закономерности.// Законность. N 91.2016, с. 23-33.(на армянском языке)
2. Гамбарян А. С., Даллакян Л. Г. Применение правовой доктрины в судебной практике: перспективы правового регулирования. Актуальные проблемы совершенствования законодательства и правоприменения: материалы V международной научно-практической конференции. г. Уфа, 2016, с. 22-25
4. Гамбарян А. С. Даллакян Л. Г. Нормативный договор в системе источников права.//Судебная власть, N 7/120, 2009, с. 21-26
5. Толкование норм права: учебно-практ. пособие / А.В. Смирнов, А.Г. Манукян. – М.: Проспект, 2008.
6. Общая теория государства и права. Академический курс в трех томах. Ответственный редактор М.Н. Марченко.М., 2007
7. Теория государства и права. Под ред. Пиголкина А.С. М., 2006.
8. Байтин М.И. Сущность права М., изд. “Право и государство”, 2005
9. Теория государства и права. Черданцев А.Ф., Учебник М.: Юрайт-М, 2002.
10. Проблемы общей теории права и государства. Учебник под общей редакцией академика В.С. Нерсесянца.М.,2002
11. Марченко М.Н. Правовые системы современного мира. Учебник-пособие. М.,2008

Նորմատիվ- իրավական ակտեր

1. Всеобщая декларация прав человека. (принята 10.12.1948 Генеральной Ассамблеей ООН)
2. Конвенция о защите прав человека и основных свобод.(заключена в г. Риме 04.11.1950) (с изм. и доп. от 11.05.1994)
3. Международный пакт о гражданских и политических правах. (принят [резолюцией 2200 А \(](#) [HYPERLINK "http://www.un.org/ru/documents/ods.asp?m=A/RES/2200\(XXI\)"](http://www.un.org/ru/documents/ods.asp?m=A/RES/2200(XXI)) [HYPERLINK "http://www.un.org/ru/documents/ods.asp?m=A/RES/2200\(XXI\)"](http://www.un.org/ru/documents/ods.asp?m=A/RES/2200(XXI)) [HYPERLINK](http://www.un.org/ru/documents/ods.asp?m=A/RES/2200(XXI))

["http://www.un.org/ru/documents/ods.asp?m=A/RES/2200\(XXI\)"](http://www.un.org/ru/documents/ods.asp?m=A/RES/2200(XXI)) XXI HYPERLINK

["http://www.un.org/ru/documents/ods.asp?m=A/RES/2200\(XXI\)"](http://www.un.org/ru/documents/ods.asp?m=A/RES/2200(XXI)) HYPERLINK

["http://www.un.org/ru/documents/ods.asp?m=A/RES/2200\(XXI\)"](http://www.un.org/ru/documents/ods.asp?m=A/RES/2200(XXI)) HYPERLINK

["http://www.un.org/ru/documents/ods.asp?m=A/RES/2200\(XXI\)"](http://www.un.org/ru/documents/ods.asp?m=A/RES/2200(XXI))) Генеральной Ассамблеи от 16 декабря 1966 года)

4. Международный пакт об экономических, социальных и культурных правах. Принят [резолюцией 2200 А \(XXI\)](#) Генеральной Ассамблеи от 16 декабря 1966 года
5. Конституция Российской Федерации. (принята 12 декабря 1993 года).
6. Конституция Республики Армения (от 6 декабря 2015 года)
7. Закон Республики Армения «О правовых актах» (принят 03.04.2002)
8. Судебный Кодекс Республики Армения(принят 21.02.2007)

Ամբիոնի վարիչ՝ ի.գ.թ..., դոցենտ Թունյան Ա.Գ.

